

Élet- Esély Autistákat Segítő Egyesület
„FÉSZEK” Lakóotthon
7761 Kozármisleny, Széchenyi utca 1.
Tel: 72-370-773
e-mail: etetesely1@gmail.com

FEJLESZTŐ FOGLALKOZTATÁS SZAKMAI PROGRAM

A fejlesztő foglalkoztatás adatai :

A fenntartó neve: Élet-esély Autistákat Segítő Egyesület
A fenntartó székhelye: 7761 Kozármisleny, Széchenyi u. 1.
A foglalkoztató neve: „Fészek” Lakóotthon
A foglalkoztató székhelye: 7761 Kozármisleny, Széchenyi u. 1.
Az intézmény (foglalkoztató) ágazati azonosítója: S0024957

Tartalomjegyzék

<u>I. Bevezetés</u>	3
1. <u>A fejlesztő foglalkoztatás célja</u>	3
<u>II. A fejlesztő foglalkoztatás, és az ellátottak bemutatása</u>	4
<u>III. Fejlesztő foglalkoztatás</u>	5
1. <u>Fejlesztő foglalkoztatás keretében végzett tevékenységek</u>	6
2. <u>Munkarend</u>	6
3. <u>A fejlesztő foglalkoztatás helyszíne</u>	7
4. <u>A fejlesztő foglalkozás tevékenységei</u>	7
5. <u>A betanításra vonatkozó fejlesztő program tematikája</u>	8
6. <u>A Fejlesztési jogviszonyban foglalkoztatott személyek fejlesztési díjának számításakor alkalmazott differenciálási szempontok</u>	9
<u>IV. A fejlesztő foglalkoztatás személyi feltételei</u>	9
<u>V. A fejlesztő foglalkoztatás tárgyi feltételei</u>	10
<u>VI. Az előállított termék, szolgáltatás értékesítési terve</u>	11
<u>VII. A fejlesztő foglalkoztatásban résztvevő lakók továbblépési lehetősége</u>	12

I. Bevezetés

- Jelen szakmai program az Élet-esély Autistákat Segítő Egyesület fenntartásában lévő „Fészek” Lakóotthon **FEJLESZTŐ FOGALKOZTATÁS-ának** szakmai programját tartalmazza.

A foglalkoztatási szakmai program elkészítésénél,

- az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról,
- az 1/2000.(I.7.) Sz.Cs.M. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- a 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről,
- a 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- a 3/2006.(V.17.) ISzCsEM rendelete a szociális intézményen belüli foglalkoztatás szakmai követelményeiről és a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SzCsM rendelet módosításáról,
- a 112/2006.(V.12.) Korm. rendelet a szociális foglalkoztatás engedélyezéséről és a szociális foglalkoztatás támogatásáról, MÁRC.31-TŐL HATÁLYON KÍVÜL
- a 3/2002.(II.8.) SZCSM-EüM együttes rendelet a szociális foglalkoztatás tárgyi feltételeit a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről,
- az 1992. évi XXII. Törvény a Munka Törvénykönyvéről
- az 1993. évi XCIII. Törvény a munkavédelemről, egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelettel
- az egyes szociális tárgyú kormányrendelet módosításáról szóló 174 / 2009. (VIII.29.) kormányrendelet

szóló jogszabályok voltak a fő irányadóak.

1. A fejlesztő foglalkoztatás célja

A fejlesztő foglalkoztatás célja a gondozási, fejlesztési, illetve rehabilitációs tervben foglaltak szerint az egyén egészségi állapotának, korának, fizikai és mentális állapotának a megőrzése, erősítése megfelelő fejlesztési és foglalkoztatási szolgáltatás biztosítása útján. A fiatalabb életkorban lévő, az iskolázatásból kikerülő ellátottak esetében az egyén felkészítése az önálló munkavégzésre vagy a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre. Mindez az intézményi jogviszonyban álló személy foglalkoztatásával az intézmény szakmai programja

alapján, az egyéni fejlesztési tervben foglaltak szerint valósul meg.

2017. április 1-től a fejlesztő foglalkoztatás két szinten valósulhat meg, a különbség a jogviszonyban van.

- Munkatörvénykönyv szerint megvalósuló munkaviszony alapján, vagy
- Szociális törvény szerinti fejlesztési szerződés alapján.

Intézményünkben jelenleg 9 főt foglalkoztatunk fejlesztési jogviszonyban. Két fő esetében a fejlesztő foglalkoztatásban való részvétel előkészítése, a megfelelő vizsgálatok elvégzése folyamatban van.

II. A fejlesztő foglalkoztatás, és az ellátottak bemutatása

A fejlesztő foglalkoztatásban való részvétel feltétele: munka-, szervezetpszichológus javaslata vagy érvényes rehabilitációs alkalmassági vizsgálat eredményeképpen kiadott, hatályos, munka-rehabilitációt javasoló szakvélemény és az egyéni foglalkoztatási tervben foglaltak szerint annak a megállapítása, hogy az ellátott kompetenciái nem érik el az önálló munkavégzéshez szükséges szintet.

A fejlesztő foglalkoztatásba bevonásra kerülő ellátottak rendelkeznek munka-, és szervezetpszichológus javaslatával vagy érvényes rehabilitációs alkalmassági vizsgálat eredményeképpen kiadott, hatályos, munka-rehabilitációt javasoló szakvéleménnyel.

A Lakóotthon kiemelt feladatának tekinti az itt élők foglalkoztatását. E tekintetben jelentős eredménynek számít a tevékenységekbe bekapcsolódók magas aránya. 2017. március 31-ig 8 munka-rehabilitációs engedéllyel 9 főt foglalkoztattunk (1 fő állandó helyettesítő), 2017. április 1-től pedig 11 főt foglalkoztatunk Szt. szerinti jogviszonyban, majd az intézményi ellátásban beállt változások, valamint a 2020 tavaszán kirobbanó koronavírus világjárvány miatt 2022-ben 9 fő vett részt az Szt.- szerinti fejlesztő foglalkoztatásban. 2023-ban már 11 fő, a lakóotthon minden ellátottja a Szt. szerinti foglalkoztatásban vesz részt.

Közös jellemzője a célcsoport tagjainak, hogy állapotuk, munkavégző képességük szükségességének következtében, valamint a szociális kompetenciák hiánya miatt tartósan kiszorultak a munkaerőpiacról, csak a munkavégző képesség helyreállítása, újraépítése, a szociális kompetenciák elsajátítása után lennének képesek tartós és folyamatos munkavégzésre. Az intézmény által ellátott ügyfelek kompetenciái jelenleg nem teszik lehetővé számukra az önálló munkavégzést, ezért az általunk választott foglalkoztatási forma számukra a **fejlesztési jogviszonyban való foglalkoztatás**.

A fejlesztő foglalkoztatásban való részvétel előfeltételeként minden esetben elvégzésre kerül(t) az alkalmassági vizsgálat. Ennek megfelelően történik a fejlesztő foglalkoztatás keretein belül történő foglalkoztatás.

A foglalkoztatásban részt vevő ellátottaink autisták, értelmileg akadályozottak, 1 fő ép értelmű autista, akinél a szociális képességek zavara jelentős mértékű, amelyekhez súlyos viselkedészavar társul. Az autista ellátottak esetén az értelmi akadályozottság társult fogyatékoság. Valamennyi lakónk számára biztosított az egyéni képességeinek megfelelő foglalkoztatásban való részvétel lehetősége. A fogyatékoságuk megjelenési formája miatt csak kis csoportban, kis létszámú közösségben foglalkoztathatóak, a számukra speciálisan kialakított munkakörülmények között, melyeknek lehangsúlyosabb eleme az autizmus specifikusság. Ennek okán az ő foglalkoztatásuk nem megoldható külső helyszínen.

Az én-identitást alakító és erősítő sikerélmények a munkatevékenység gyakorlása révén a személyiségfejlesztés meghatározó eszközrendszerét gazdagítják, ami miatt ma már meg sem kérdőjelezhető az értelmes értékteremtő munka jelenlétének létjogosultsága az akadályozott emberek mindennapjaiban.

A fejlesztő foglalkoztatás szakmai programja alapján végzett tevékenységek sokszínűsége biztosítja az egyéni képességeknek, érdeklődésnek megfelelő munkakínálatot. Ezzel lehetővé válik az egyén együttműködése, az összetett egyéni fejlesztési célok elérése.

Az egyéni fejlődési ütemhez igazított munkaterhelés figyelembe vehető a kis létszámú csoportban, azon lakók esetében ahol a meglévő részképességek nem tesznek lehetővé önálló munkavégzést.

Fentiek alátámasztják, hogy az autista, értelmileg akadályozott emberek képességeinek szinten tartása, fejlesztése a megvalósult munkatevékenységek segítségével hozzájárul az egyéni fejlesztési célok sikeres megvalósításához. Azokat a szocializációs hiányokat, melyek „fogyatékoságuk” következményeiként alakultak ki, a munkajellegű foglalkoztatás által részben megszerezheti az értelmileg akadályozott ember.

III. Fejlesztő foglalkoztatás

A foglalkozási engedélyek értelmében a feladat megvalósulása Kozármisleny, Széchenyi u. 1. helyszínen biztosítódik.

A Fészek Lakóotthonban 11 főnek van engedélye, hogy fejlesztő foglalkoztatás keretében, a Szociális Törvény szerinti fejlesztési szerződés alapján, napi 6 órában foglalkoztassuk.

Fejlesztő foglalkoztatásra az intézményi jogviszony keretében kerül sor, az ellátott (illetve ha az ellátott cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt áll, akkor a törvényes képviselője) és az intézmény vezetője közötti megállapodás alapján.

A megállapodás tartalmazza:

- a foglalkoztatás időtartamát
- a végzendő tevékenység helyszínét
- a munkakör leírását,
- a munkavégzés időbeosztását,
- a fejlesztő foglalkoztatás javadalmazását,
- a dolgozó fejlesztő foglalkoztatási közreműködésére vonatkozó szándéknyilatkozatot.
- a foglalkoztatott kötelezettségeit

A fejlesztő foglalkoztatás szolgálati időre jogosít, amennyiben az előírt nyugdíjjárulékot megfizetik. Fejlesztő foglalkoztatásnak minősülnek különösen az intézmény környezetében végzett kiegészítő, kiegészítő jellegű, karbantartással, a külső-belső környezet rendben tartásával összefüggő feladatok.

Az intézmény vezetője a fejlesztő foglalkoztatásra vonatkozó megállapodás módosítását, illetve – különösen indokolt esetben – megszüntetését kezdeményezi, ha az ellátott a foglalkoztatás során

- a) saját, illetve más személy testi épségét, egészségét veszélyezteti
- b) egyébként olyan magtartást tanúsít, amely mellett biztonságos foglalkoztatása nem tartható fenn.

A fejlesztő foglalkoztatás az értelmi fogyatékosokkal élő emberek, egyedi, egyéni munkára képzésében, felkészítésében alkalmazott foglalkoztatási forma. A fejlesztő foglalkoztatás keretében biztosítani kell, hogy a megváltozott munkaképességű személyek elsajátíthassák azt a tudást és technikákat, amelyek fejlesztik a munkaerő piaci alkalmasságukat. A fejlesztő foglalkoztatásnak arra kell ösztönöznie, hogy minden a foglalkozási rehabilitációban részt vevő személy olyan foglalkoztatásban részesüljön, ahol a megmaradt képességeit a lehető legjobban tudja hasznosítani.

Célja a szociális intézményben ellátott személyek számára munkafolyamatok betanítása, a foglalkoztatás révén önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztése, valamint az ellátottak felkészítése védett munka keretében a nyílt munkaerőpiacon történő önálló munkavégzésre.

A fejlesztő foglalkoztatást a Lakóotthon különböző tevékenységi körökben biztosítja, szem előtt tartva védett munkahelyről a nyílt munkaerő piaci elhelyezkedési formába való átvezetést. A fejlesztő foglalkoztatás az intézményi jogviszony keretében történik.

A foglalkoztatási tevékenységek kiválasztásánál a következő elvek érvényesülnek:

- a tevékenység munkafolyamatokra bontásával a különböző készségű, képességű ellátottak aktív közreműködői legyenek a munkavégzésnek
- a tevékenység alkalmas legyen az ellátottak testi és szellemi képességeinek felhasználására, továbbfejlesztésére
- az elsajátítandó munkafolyamatok egymásra épülése révén a foglalkoztatott perspektivikus szemlélettel végezhesse a tevékenységet
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételei ne sérüljenek
- a foglalkoztatási tevékenység eredménye (termék, szolgáltatás) piacképes legyen

Fejlesztő foglalkoztatás esetén a foglalkoztatott fejlesztő foglalkoztatási díjban részesül. A fejlesztő foglalkoztatási díj összegét a ledolgozott óraszám, és az óradíj határozza meg, amely nem lehet alacsonyabb a mindenkori kötelező legkisebb órabér 30% -ánál. A konkrét összeg a fejlesztő foglalkoztatási megállapodásban kerül rögzítésre.

1. Fejlesztő foglalkoztatás keretében végzett tevékenységek

TEÁOR 3299 Egyéb máshová nem sorolható feldolgozóipari tevékenység	6 fő
TEÁOR 8130 Zöldterület kezelés (parkgondozás)	5 fő

2023. január 1-től önálló szolgáltatásként nyújtott foglalkoztatás létszáma 11 fő 1 fő intézményvezető (napi 2 órában, felsőfokú végzettséggel) 1 fő segítő irányítása mellett. A fejlesztő foglalkoztatásban résztvevők munkaideje naponta **6 óra**.

2. Munkarend

A fejlesztő foglalkoztatás időbeosztását az ellátott állapotának, képességeinek figyelembe vételével egyénileg határozzuk meg, az egyéni foglalkoztatási tervben rögzítetten (napi 6, heti 30 óra). A munkaidőbe beiktatott munkaközi szünetek meghatározott időtartamban (1x15 perc és 1x45 perc) történnek.

6 órás foglalkoztatás esetén:

8.00 -	Munkakezdés
8.00 - 10.00	Munkavégzés
10.00 - 10.15	Munkaközi szünet
10.15 - 12:00	Munkavégzés
12:00 - 14:00	Ebédszünet
14:00 - 16:00	Munkavégzés
16:00	Munka befejezése

3. A fejlesztő foglalkoztatás helyszíne

A foglalkoztató helyiség az intézmény udvarában (Kozármisleny, Széchenyi u. 1.), az intézménytől néhány méterre található, 32,8m² nagyságú, a fűtése villannyal, 3 db fali infrapanellel történik. A helyiségben található férfi, női mosdó és mellékhelyiségek; az átöltözés, a pihenés az intézmény közelsége miatt az intézményben biztosított. A munkavégzés biztosításának megfelelő jól megvilágított, az egészségügyi és higiéniai feltételeknek is megfelelő a műhely, amely rendelkezik a foglalkoztatottak kényelmes és egészséges munkavégzését lehetővé tevő munkaasztalokkal és ülő alkalmasossággal is. Az anyagok és munkadarabok részére megfelelő tároló helyiség, illetve a raktározásra alkalmas polc és szekrények állnak rendelkezésre. Külön helyiségben került bekötése az elektromos kemence, ahol az agyagból készült termékek kiégetése történik.

A parkgondozás az intézmény udvarában és az intézményt körülvevő közterületen (utca, járda, árok) zajlik, illetve szolgáltatásként nyújtjuk a város intézményei, gazdasági egységei és magánszemélyek számára (szemétszedés, növénygondozás, fűnyírás) szokásosan telephelyen kívül végzett tevékenységként.

4. A fejlesztő foglalkozás tevékenységei

A **feldolgozóipari tevékenység** (ajándéktárgy, használati tárgy és dekorációs tárgyak készítése) keretein belül dísz tárgyak, ékszerek, textiláru (konyharuha, abrosz, díszpárnák, játékgúnyok), levendula feldolgozásból származó termékek valamint fali-naptárak, noteszek készítésével foglalkozunk. 2023-ban új tevékenységként a műanyag palackok újrafeldolgozását kezdtük el, a palackokból ékszerek készülnek. A foglalkoztatás során különböző anyagokkal, technikákkal találkozunk az ellátottak, így többek között:

- papír, papírmerítés,

- doboz készítése, ajándék tasakok készítése
- agyagozás, mázazás, engóbozás,
- gyöngy, gyöngyfűzés,
- nemezelés,
- dekupázs (szalvéta technika),
- laminálás, spirálozás.
- levendula feldolgozás (szárítás, morzsolás, csomagolás)
- textíliák varrása, tömőanyagok felhasználása
- csomagolás

Eszközök: rajzeszközök, gyapjú, olló, ragasztó, papírmerítő ráma, turmix gép, lamináló-, spirálozó gép, agyag, engóbozó, kiszúró minták, papírvágó kés, dörzs-szivacs, varrógép, varrotű, csomagoló fólia, égetőkemence, pille palack, stb.

A **parkgondozás** során takarítás, zöldterület kezelés, szennyeződés-mentesítési munkát végeznek az ellátottak, úgy a lakóotthon közvetlen környezetében, valamint szolgáltatásként külső helyszíneken, amely magába foglalja a következő tevékenységeket:

- takarítási, tisztítási feladatok, seprés, kerti bútorok karbantartása,
- növényültetés, gyomtalanítás, öntözés, ápolási feladatok,
- hulladékgyűjtés, hulladékkezelés (szelektív hulladékgyűjtés – PET palackok, zöldhulladék stb.)
- a lakott környezet gondozása, zöldterület kezelés.
- levendula és fűszernövények termesztése
- téli időszakban hólapátolás, csúszásmentesítés

Eszközök: takarító eszközök, kerti szerszámok, fűnyíró, sövényvágó, védő felszerelés.

A zöldterület kezelésből származó megtakarításunkat, (4 órás udvaros bére) amely megközelítőleg havi 120.000.-Ft az eszközök karbantartására, a növények gondozásához, ápolásához szükséges szerek, valamint dísznövények (pl. tuja, levendula) vásárlására fordítjuk. A szolgáltatásból befolyó összeget újabb eszközök vásárlására valamint a foglalkoztatottak jutalmazására fordítjuk.

5. A betanításra vonatkozó fejlesztő program tematikája

A célcsoport jellemzője, hogy fogyatékoságuk következtében állóképességük gyenge, emiatt munkavégző képességük is alacsonyabb szintű, mint az ép munkavállalóknak, valamint a szociális kompetenciák terén lévő elmaradásuk miatt tartósan kiszorultak a munkaerőpiacról, csak a munkavégző képesség helyreállítása, újraépítése, a szociális kompetenciák elsajátítása után képesek tartós és folyamatos munkavégzésre. A munkatevékenység az ő esetükben lényegében egy munkafolyamatba beágyazott fejlesztést jelent. A tevékenység két szakaszra osztható: a fejlesztés – ami sok esetben a munkára fordított idő jelentős részét kiteszi – és a konkrét munka végzése, ami gyakran csak a segítő felügyelete mellett valósulhat meg. Ezen folyamatok során történik a meglévő képességek szinten tartása, vagy fejlesztése, és az új kompetenciák megszerzése. A folyamatok betanítása előre meghatározott tematika szerint történik.

A TEÁOR 3299 Egyéb máshová nem sorolható feldolgozóipari tevékenység (ajándéktárgy, használati tárgy és dekorációs tárgyak készítése) esetében:

1. Motiváció, készségek, képességek feltárása
2. Az ellátottakkal való munka-, baleset-, és tűzvédelmi előírások szakszerű megismertetése
3. A munkatevékenységek részletes bemutatása, magyarázata
4. Az előzőleg felmért képességek alapján az egyéni munkatevékenységek kiválasztása
5. Az eszközökkel és anyagokkal való megismertetés
6. A megosztott munkatevékenységek napirendbe való építése
7. Az egyes munkafolyamatok betanítása a munkatevékenység elvégzése érdekében:
 - a. az elvégzendő munkafolyamat közösen való végrehajtása
 - b. irányított cselekvés (szükség esetén segítségnyújtás, vagy beavatkozás)
 - c. teljesen önálló munkavégzés
8. A munkafolyamatok folyamatos koordinálása, ellenőrzése a segítő és az ellátott részéről
9. A begyakorlás (a cselekvés sokszoros elvégzésével)
10. Az előállított termék korrekciója
11. A munkavégzés értékelése

TEÁOR 8130 Zöldterület kezelés (parkgondozás) esetében:

1. Motiváció, készségek, képességek feltárása
2. Az ellátottakkal való munka-, baleset-, és tűzvédelmi előírások szakszerű megismertetése
3. A helyes és biztonságos munkafolyamatok elvégzésének többszörös bemutatása
4. Az eszközökkel való részletes megismerkedés
5. A betanulás folyamata:
 - a. a munkafolyamatok közben folyamatos segítségnyújtás
 - b. a munkavégzés részben önállósítása (megfigyeléssel való koordinálás)
 - c. az önálló munkavégzés
6. Begyakorlás (a munkafolyamatok többszöri elvégzése által)
7. A munkavégzés folyamatos felülvizsgálata önellenőrzéssel és a segítő segítségével
8. Az elvégzett munka javítása (szükség esetén)
9. A munkafolyamatok kiértékelése

6. A Fejlesztési jogviszonyban foglalkoztatott személyek fejlesztési díjának számításakor alkalmazott differenciálási szempontok:

Az ellátottak foglalkoztatási díjban részesülnek, melynek óradíja nem lehet alacsonyabb a mindenkori kötelező legkisebb órabér 30% -ánál. A konkrét összeg a fejlesztő foglalkoztatási megállapodásban kerül rögzítésre.

A munkatevékenység lényegében egy munkafolyamatba beágyazott fejlesztést jelent. A tevékenység két szakaszra osztható: a fejlesztés – ami sok esetben a munkára fordított idő jelentős részét kiteszi – és a konkrét munka végzése, ami gyakran csak a segítő felügyelete mellett valósulhat meg. A tevékenységek megválasztása (fejlesztés, vagy konkrét munkavégzés) minden esetben az egyéni képességekhez mérten történik, és minden ellátottnál a felsorolt két szakasz egymásra épülését jelenti. Az egyéni fejletkezési- és foglalkoztatási

tervekből kiderül, hogy az ellátottak munkavégző képessége nagy vonalakban megegyezik, ami miatt nem látunk okot a fejlesztési díj differenciálására.

IV. A fejlesztő foglalkoztatás személyi feltételei

A 2017. április 1-től az önálló szolgáltatásként nyújtott foglalkoztatás személyi feltétele 11 fő ellátottra vetítve: 1 fő intézményvezető (felsőfokú végzettséggel) 1 fő segítő (felsőfokú – szociális asszisztens – végzettséggel).

Az intézményvezető feladatai:

- irányítja a foglalkoztatást
- biztosítja a foglalkoztatás megfelelő dologi, pénzügyi, jogi és intézményi hátterét
- megkötöti a fejlesztői megállapodásokat
- részt vesz az egyéni fejlesztési és foglalkoztatási tervek kidolgozásában
- ellenőrzi a munkafolyamatokat, és a szükséges nyilvántartásokat

A segítő feladatai:

- irányítja a foglalkozást,
- szervezi a munkavégzést,
- koordinálja a szükséges anyagok beszerzését,
- megtervezi a napi tevékenységet,
- vezeti az előírt nyilvántartásokat,
- részt vesz a foglalkozási terv kialakításában,,
- a munkavégzés során fenntartja a foglalkoztatottak motivációját, részükre mentális, segítő szolgáltatásokat nyújt.

A segítőnek ismernie kell az autista és az értelmileg akadályozott emberek segítségének módszereit, és emellett alapvető ismeretekkel kell rendelkeznie egyéni képességeik, személyiség vonásaik tekintetében. Ehhez viszonyítottan következetes elvárások mellett kell segítséget nyújtania az egyénre szabott munkamozzanatok, folyamatok elsajátításához. Alkalmaznia kell a gyógypedagógiában használatos pedagógiai módszereket (bemutatás, magyarázat, együtt-cselekvés, minta nyújtása, megbeszélés, értékelés stb.) és következetesen követnie kell a módszeresen meghatározott „lépcsőkön” keresztül vezető tanulási folyamatot. Pozitív szemléletet, hatékony konfliktuskezelő készséget kell ötvöznie a folyamatos motiváció biztosítása mellett. A végzendő munkatevékenységre vonatkozóan teljes körű ismerettel kell rendelkezni.

V. A fejlesztő foglalkoztatás tárgyi feltételei

Az intézményi foglalkoztatás tárgyi feltételeit a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002.(II.8.) SZCSM - EüM együttes rendelet határozza meg.

A foglalkoztatási tevékenységhez szükséges tárgyi környezet biztosításáról, az eszköz és

anyagszükségletéről az intézményvezető, valamint a segítő gondoskodik a végzett foglalkoztatási tevékenységhez kötődő technológiai sornak megfelelően. Így az ajándéktárgy készítés során használt eszközök: rajzeszközök, gyapjú, olló, ragasztó, papírmerítő ráma, turmix gép, lamináló-, spirálozó gép, agyag, kiszűrő formák, papírvágó kés, dörzs-szivacs varrógép, varrótű, csomagoló fólia. A parkgondozás során használt eszközök: takarító eszközök, kerti szerszámok, fűnyíró.

Az ellátottak sérültségéhez igazodó munkaeszközök, munkakörnyezet biztosítása az intézményi foglalkoztatás alapfeladatai közé tartozik.

A foglalkoztató helyiség az intézmény udvarában (Kozármisleny, Széchenyi u. 1.), az intézménytől néhány méterre található, 32,8m² nagyságú. A fűtését 3 db falra szerelt, elektromos árammal működő infrapanellel oldottuk meg. A helyiségben található férfi, női mosdó és mellékhelyiségek; az átöltözés, a pihenés az intézmény közelsége miatt az intézményben biztosított. A munkavégzés biztosításának megfelelő jól megvilágított, az egészségügyi és higiéniai feltételeknek is megfelelő a műhely, amely rendelkezik a foglalkoztatottak kényelmes és egészséges munkavégzését lehetővé tevő munkaasztalokkal és ülő alkalmatossággal is. Az anyagok és munkadarabok részére megfelelő tároló helyiség, illetve a raktározásra alkalmas polc és szekrények állnak rendelkezésre. Külön helyiségben került elhelyezésre az elektromos égető kemence.

A parkgondozás az intézmény udvarában és az intézményt körülvevő közterületen (utca, járda, árok) zajlik, valamint szolgáltatásként telephelyhez nem kötött külső helyszínen.

VI. Az előállított termék, szolgáltatás értékesítési terve

A marketing tevékenység az értékesítés sikerének feltétele. A munkát az intézményvezető koordinálja a segítő közreműködésével.

A munkaerő piaci integráció alapvető eleme olyan termelési kínálat (áru, szolgáltatás) előállítása, melyhez kereslet (piac) kapcsolódik. A foglalkoztatási tevékenység folyamatosan igazítható az aktuális kereslethez. Az intézményi foglalkoztatás alapvető célkitűzése eladható, a piaci igényekhez következetesen, mobilan igazodó tevékenységre épülő termékek előállítása, jó minőségű, különböző igényeket kiszolgáló szolgáltatás biztosítása.

Feladataink :

- Az előállítandó termék paramétereinek meghatározása (minőség, értékesíthető mennyiség, színvilág, méret).
- Az alapanyagok folyamatos beszerzése.
- Az előállított termékek teljes körű értékesítésének megszervezése.
- A termékváltás szükségességének jelzése, előkészítése, az új előállítandó termék meghatározása érdekében marketing tevékenység végzése.
- A sérült emberek által előállított termékek népszerűsítése saját kereskedelmi tevékenység által nyújtott lehetőségek felhasználásával.
- A termelés adminisztratív nyomon követése, eredményességi mutatók közzététele a segítő, foglalkoztatottak számára.

Az előállított termékek, illetve szolgáltatás értékesítése, az értékesítés formája:

- Közvetlen értékesítés: A termékeinket helyi és környékbeli rendezvényeken, kirakodó vásárokon igyekszünk értékesíteni, valamint, az előállítás helyszínén is megvásárolhatók, számla kiállításával. A számla készpénzben fizethető.

- Megkerestünk néhány helyi vállalkozót a termékeinkkel, rajtuk keresztül próbálunk további piacot találni több-kevesebb sikerrel. Sajnos a mai gazdasági helyzetben egyre kevesebben vásárolnak kézműves termékeket.
- A helyi önkormányzattal való együttműködésünk alapján Kozármisleny város önkormányzata az általunk készített levendula zsákokat felvette a reprezentációs ajándék listájára, és évente több száz darabot vásárol meg belőlük.

Az értékesítés gyakorisága a vásárok, rendezvények tekintetében szezonális jellegű, az újonnan kialakított kapcsolataink révén az üzletekbe 2-3 havonta igénylik a termékeink szállítását.

Az értékesítés célcsoportja:

- a kistérség lakói,
- a kistérség üzleteinek vásárló köre,
- környékbeli és országos fesztiválok, rendezvények,
- civilszervezetek,
- oktatási és szociális intézmények.
- önkormányzat, és intézményei

Marketing célunk egy olyan termékskála megvalósítása, melyek:

- anyagukban,
- elkészítési technikájukban,
- minőségükben,
- reális árukkal méltó ellenfelei lehetnek a jelenleg uralkodó termékeknek.

Az értékesíthetőséget elősegítő jövőbeni terveink:

- Prospektus, mintacsomag készítése, amivel az értékesítés segíthető.
- Új termékek készítése, bevezetése a piacra.
- Vállalkozók, kiskereskedők felkeresése, bizományosi értékesítés lehetőségével.

A 2024 évi tervezett értékesítési bevételt: 300000 - 400000 Ft közé tervezzük.

A 2024 évi értékesítési bevételeinket az alábbi feladatokra tervezzük fordítani:

- jó minőségű anyagok, eszközök vásárlása,
- új termékek bevezetése a piacra,
- továbbképzésre.

A 2024. évre tervezett bevételek megvalósulásának alapvető feltétele:

A hasznos, értékteremtő fejlesztő foglalkoztatásban előállított termékek és szolgáltatások eljuttatása a vásárlókhöz, minőségükkel megnyerjék a vevőt és árbevételt hozzanak. Ennek elérése érdekében kiemelt feladatunk, hogy a termékfejlesztések eredményeként olyan új termékek jönnek létre melyek minél magasabb hozzáadott értéket képviselnek. A folyamatos termelés során az állandó minőség biztosítása kiemelten fontos.

Bevételeink nagy része piacokon, vásárokon, kiállításokon realizálódik. Ezeken az értékesítési csatornákon, a termékeken túlmenően az intézményünk teljes arculata jelen van. Fontos, kiemelt feladat, hogy a portékák csomagolva, rendezetten kínálják magukat, az árusítók rendelkezzenek a szükséges információkkal.

A foglalkoztatási tevékenységekben előállított termékeket, szolgáltatásokat a folyamatosan változó piacnak kell megszűrnie. Az intézményi foglalkoztatásnak további piackutatást, piacelemzést kell végezni, végeztetni, hogy a jövő feladataként átdolgozásra kerülő üzleti terv valóban hiteles legyen.

Mindezek eredménye az ellátottaink foglalkoztatásának minőségi emelkedése, a biztonságos munkavégzés speciális eszközeinek megvalósulása, a társadalmi környezet megbecsülése és a növekvő foglalkoztatási bevétel.

VII. A fejlesztő foglalkoztatásban résztvevő lakók továbblépési lehetősége

Minden embernek, így az intézetünkben élőknek is különböző képességei, készségei, elképzelései, tervei, céljai vannak. A felnőtt tartalmas élet feltétele a munkavégzés, mely a megélhetéshez szükséges anyagi javakat és emberi tartást biztosít.

Intézményünkben a fejlesztő foglalkoztatásban résztvevők számára lehetővé kell tenni, hogy folyamatosan tanulhassanak, fejlődhessenek.

Ehhez biztosítjuk a foglalkoztatáson belüli egyre jobb teljesítmény elérésének feltételeit, ill. a fejlesztő foglalkoztatási alkalmassági vizsgálat eredménye alapján a magasabb szintű foglalkozási formába való előre lépés lehetőségét a védett, vagy integrált munkahelyre majd a nyílt munkaerő piacra.

A foglalkoztatott személy munkakarrierje a következő szinteken ívelhet át:

- fejlesztő foglalkoztatás
- védett munkahelyi foglalkoztatás
- integrált munkaerő-piacifoglalkoztatás
- nyitott munkaerő-piacifoglalkoztatás

Amennyiben a munkavégző képességi szintje e folyamat eredményeként megfelelő ütemben és mértékben fejlődik, kezdeményezzük a munkavégző képesség mértékének megállapítását szolgáló felülvizsgálat elvégzését. Ha az új szakvélemény alkalmasnak nyilvánítja az ellátottat a magasabb szintű foglalkoztatás keretében történő munkavégzésre, biztosítjuk számára az előrelépés lehetőségét (ha egyéb törvényes akadály nincs, pl.: életkor).

2024-ban 1 fő továbblépését tervezzük. Mivel autista személyről van szó, az ő esetében különösen nagy körültekintést igényel a továbblépés megtervezése és megszervezése. A lakóotthon vezetője gyógypedagógus, autizmus szakember, aki részt vett egy kifejezetten autizmussal élő személyek nyílt munkaerő piaci foglalkoztatását segítő projekt kidolgozásában, így segítségével a következő szempontok/elvek mentén igyekszünk megvalósítani az általunk foglalkoztatott ellátott továbblépését:

- **egyszerre és egymással szorosan összekapcsolva kell alkalmazni az autizmus-specifikus és alternatív munkaerő-piaci szolgáltatásra vonatkozó szaktudást;** ennek megfelelően kétféle szakértelemmel rendelkező, képzett és tapasztalt szakemberek szoros együttműködése elengedhetetlen;
- **kapcsolatfelvétel** a munkáltatókkal,- a munkáltatók tájékoztatása a célcsoport jellegzetességeiről és a szolgáltatás által nyújtott lehetőségekről, ez személyes megbeszélések formájában történik. Különös figyelmet kell fordítani a tájékoztatás

során az autizmussal kapcsolatos közkeletű, sok esetben sztereotip akár negatív, akár pozitív elképzelések módosítására, tisztázására.

- **Az autizmussal élő emberek esetében** – éppen az állapot sajátosságai miatt - feltehetőleg **szükség lesz a családdal, támogató személlyel való együttműködésre.** Ezt figyelembe véve mind az ügyfeleket, családtagokat, támogató személyeket tájékoztatni kell a szolgáltatás által nyújtott lehetőségekről, a folyamat lépéseiről. Lényeges szempont, hogy az ügyfél tisztában legyen, és beleegyezését adja ahhoz, hogy a folyamat során a szakemberek családtagjaival, támogatóival szorosan együttműködjenek. Elképzelhető olyan ellátott jelentkezése, aki képes önálló életvitelre és nem kívánja családtagjait bevonni a folyamatba. A körülmények alapos mérlegelése mellett ezt az igényt figyelembe lehet venni, és az ellátottat önállóan bevonni a szolgáltatásba. Ilyen esetben a felmérés során még nagyobb hangsúlyt kapnak az ellátott beszámolóin kívüli információforrások.
- **A tájékoztatást** követően az ellátottól, családtagjaitól írásos beleegyezést kell kérni arról, hogy a folyamat lépéseit megértette és a szolgáltatás lépéseit elfogadta. Amennyiben mind az ellátott, mind a szolgáltató megegyeznek az ellátott bevonásában, egyeztetik a felmérés további lépéseit és a találkozások időpontjait.
- **A felmérés** célja, hogy átfogó képet kapjunk a leendő kliens képességeiről, nehézségeiről, támogató környezetéről, autizmusával kapcsolatos jellegzetességeiről. Autizmussal élő ellátottak esetében gyakran fordul elő, hogy maguk nehezen képesek pontosan és reálisan beszámolni életük korábbi eseményeiről, nehézségeikről, életkörülményeikről. Ezért egyrészt a felmérés során erőteljesen figyelembe kell venni az kliens autizmusból fakadó sajátos igényeit, másrészt a szülőktől származó információk is rendkívül fontosak lehetnek. Lényeges szempont, hogy a felmérés hangsúlyozottan a munkavállaláshoz szükséges készségek feltérképezésének érdekében történik. A felmérés két vagy több szakember folyamatos és szoros együttműködését kívánja meg, amelyet az a foglalkozási tanácsadó fog össze és koordinál, aki a teljes munkavállalási folyamat során támogatja az ügyfelet.
- **A felmérés módszerei**

Közvetlen eljárások

- Kliens interjú
- Szülői interjú
- Kliens felmérése (szociális-kommunikációs készségek, munkakészségek)
- Intelligencia teszt (amennyiben nincs megbízható eredmény)
- Munkapróba

Közvetett eljárások

- Előzetes adatgyűjtő kérdőív
- Korábbi pszichiátriai, pszichológiai, orvosi szakvélemények áttekintése
- Szükség esetén orvosi konzultáció
- Iskola, előző munkahely felkeresése, konzultáció
- Családlátogatás

A felmérés eredményeképpen olyan átfogó és strukturált vélemény alakul ki a kliensről, amely a munkavállalásra koncentrált, és amely konkrét javaslatokat ad a felkészülés és munkavállalás folyamatához. Ugyanakkor a felmérés alapinformációkat ad, amelyek a

folyamat elindításához elegendőek, de a klienssel folytatott munka során ez a kép tovább finomodik, és ennek megfelelően kell meghatározni a szükséges támogatás lépéseit:

- **Egyéni Munkavállalási Terv**
- **Közös megbeszélés, szerződés-kötés a kliens, a család és a szakemberek között.**
- Autizmussal élő személyek esetén a szociális beilleszkedés támogatásához és a munkafolyamat megfelelő elsajátításához bevált autizmus-specifikus eszközök, eljárások alkalmazására van szükség. Szintén elengedhetetlen annak a munkatársnak a kiválasztása, aki mentorként támogatja az autizmussal élő személyt, segíti társas eligazodását és munkavégzését. A mentort a foglalkozási tanácsadó és az autizmus-szakember rendszeres konzultációval segíti.
- **Felkészítés** a leendő munkavállalót a nyílt munkaerőpiac általános elvárásaira, valamint a kiválasztott munkahely speciális igényeire.

A felkészítés területei

- Ügyintézés, hivatalos iratok megszerzése
- Munkavállaláshoz szükséges elméleti ismeretek
- Munkavállaláshoz szükséges gyakorlati készségek

A felkészítés módszerei

- Egyéni/ csoportos
- Kétszemélyes/terepgyakorlat

- **A felkészítés kimenete, annak kritériumai**

Autizmussal élő kliensek esetén rendkívül fontos a kiválasztott munkahelyen várható konkrét szociális-kommunikációs helyzetek/nehézségek megoldására konkrét stratégiákat megtanítása, és gyakorlása. Ugyancsak lényeges a munkahely adaptálása során kialakított támogatások (pl. vizualizált munkafolyamat, szabályfüzet, stb.) szisztematikus tanítása, gyakorlása.

- **Betanítás** célja a kliens számára a munkafolyamat megtanítása, a támogató eszközök használatának elsajátítása, a munkahelyi környezetben való eligazodás, beilleszkedés támogatása. Másrészt a munkatársak formális és informális tájékoztatása, „képzése” a klienssel való együttműködésre.

A betanítás területei

- Önállóság (pl. közlekedés)
- Munkafolyamat elsajátítása
- Munkahelyi beilleszkedés

A betanítás folyamata (lépései, technikái, a kliens megismertetése a konkrét munkatevékenységgel, mentor kiválasztása és „képzése”).

Autizmussal élő kliensek esetében rendkívül lényeges a betanítás során a tanácsadó direkt támogatásának, tanácsainak *fokozatos* visszavonása. Szintén hangsúlyt kell fektetni az elsajátított társas és munkaviseelkedések különböző helyzetek közötti általánosítása. Az

instrukciókat érdemes röviden egyszerű nyelvezetben megfogalmazni, és kerülni a „képes beszédet”.

A jól definiált, világos elvárások közvetítése, valamint a folyamatos és érthető visszajelzés nagyban segíti az autizmussal élő munkatársat – mind a munkafolyamat, mind pedig a társas érintkezés területén. A betanítás folyamán, az előzetes alapján kialakított szabályokat, algoritmusokat, folyamatábrákat rendszeresen monitorozni, és szükség szerint módosítani kell.

- **Utókövetés** célja a kliensek hosszantartó foglalkoztatásának biztosítása.

Kliens

- Munkahelyen
- Egyéni konzultáció
- Csoportos (Dolgozók Klubja)
- Szükség esetén a családdal is

Munkáltató

- Rendszeres kapcsolattartás (akár telefon, e-mail)
- Munkahely látogatás
- Munkáltatók Klubja

A körülmények mérlegelésével kell eldönteni, melyik szinten, és milyen formában szükséges az utókövetést végezni, azonban autizmus esetében ez hosszabb és rendszeresebb lehet, mint más célcsoportoknál. Fontos az autizmus-specifikus szempontok fenntartása, frissítése, ismétlése.

Kozármisleny, 2023. január 19.

